

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XXVII. (a) Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

num. 78. pensionem esse solvendam in moneta currenti, juxta veterem materiam, & valorem, si constat qualis fuisse: non tamen ibi docetur, pretiosior moneta Papientem necessario solvendam esse; sed ipsam, vel aliam ejusdem valoris, etiamsi intrinsecè vilior sit; quis enim dicit, apud Hispanos debitorem mille regalium, quos accepit *en calderilla*, ò *tarias*, quæ est pretiosior moneta, seclusà omni conventione, non liberari solvendo eandem quantitatem in moneta vulgò *grueffa*, ò *de la fabrica de molinos*. Unde Innocentius *in d. cap. olim*, tantum jubet, ut eadem quantitas pensionis præstetur; nihil tamen refert, quod in hac, vel illa moneta solvatur; dum tamen ad valorem antiquæ coæquetur.

7.
Exponitur
præfens
Textus.

Nec etiam favet contrariæ sententiæ præfens textus, cujus summario non satis fidelitatur Doctores; pro cuius interpretatione jam notavit David Argentæ ubi *suprà*, conferendum esse hunc textum cum capite *querelam; hoc tit. in 2. collect. supra num. 1.* transcripto, qui eandem hypothese in continet, licet diversum auctorem præferat. In eo quæstio est de certa pensione, quæ præstari debebat in moneta currenti, & communi, nempe Turonensi; quæ quidem Parisiensi erat minor, seu debilior, tam in materia, & pondere, quam indicatura, & valore impositio; tam in qualitate extrinsecâ, quam intrinsecâ. Canonici autem volebant sibi pensionem solvi in moneta Parisiensi, quæ tunc erat melior in bonitate intrinsecâ, & extrinsecâ; unde Urbanus III. decernit, injustam esse Canonico-rum petitionem: quod etiam non expresso genere monetæ, eisdem verbis decernit Gregorius in præfenti; videlicet ut pensio solvatur juxta priorem pecuniam; & si ea in usu non sit, in moneta currenti, facta æstimatione prioris quoad quantitatem; non quod valorem intrinsecum. Manet ergo; nihil interesse, an quantitas debita solvatur in pretiosiori, an viliori moneta, cum eadem quantitas reddatur, quæ erat tempore contractus; juxta legem *Paulus ff. de solut. & decisionem 592.* Rotæ apud Pennam; nam in nummis corpora non inspicimus; sed quantitatem; & cum de æstimatione rei in conventio-

nem deducta agitur, perpetuò attenditur tempus contractus; *l. Rustilia, ff. de contrab. emp.* sicut in evictione tempus evictionis; *l. bonitatis, ff. de evict.* Sensus ergo Gregorii IX. in præfenti est, ut eadem quantitas pensionis præstetur nunc, ac à principio constituta fuit; nihil tamen refert, quod in hac, vel illa moneta solvatur; dum tamen ad valorem antiquæ coæquetur.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta; nam ut jam sæpius dixi, in præfenti non agebatur de bonitate, aut deterioratione monetæ; sed tantum de majori pensione; quam Canonici exigere volebant; & Gregorius tantum docet, ut eadem pensio solvatur ac instituta fuit à principio; nec augeatur, aut minuat ex mutatione monetæ; non tamen, ut eadem nummi specificè solvantur, sed eadem quantitas in his, vel illis nummis. Prosequitur varios casus usu frequentes resolvens *Tondutus p. 1. resolut. civil. ex quæst. 1. usque ad 20.*

Sed superiori assertioni obstat textus in *Clement. 2. de decimis*, ubi Clemens V. statuit, quod cum alicui beneficiorum decima ad tempus conceditur, quod solvatur juxta consuetam taxationem valoris fructuum beneficii, & in moneta currenti; & usuali: ex quo textu expressè deducitur, in solutione pensionis attendi valorem monetæ currentis tempore solutionis; non verò constitutionis. Igitur non rectè in præfenti Gregorius docet, pensionem solvendam esse ad antiquam monetam. Cui difficultati respondendum est; in eo textu pensionem solvi juxta monetam currentem, quia concessio illa non habet respectum, aut relationem ad traditionem aliquam pecuniæ, seu aliquem contractum onerosum, cujus ratione creditor petere possit juxta antiquam pecuniam; unde eâ ratione cessante, necessario solutio fieri debet juxta monetam currentem; *cap. 2. de maledic.* Accedit & alia ratio; nam pecunia est quæ res æstimat; *l. ff. ita 42. ff. de fidejuss.* sed decima in eo textu sumitur ab æstimatione fructuum per singulos annos, quæ necessario fit præfenti, & nova pecunia; igitur solvenda est illa ipsa nova, & currens pecunia; quæ fructibus designat valorem.

8.
Dissolvi-
tur dubi-
tandi ratio.

9.
Exponitur
Clement. 2.
de decimis.

CAPUT XXVII.

(a) Idem.

Auctoritate præfentium inhibemus, ne quis pro eo quod (b) in Oratoriis; quæ in (c) grangiis vestris habetis; interdum aliqui vestrum celebrant; procuraciones, quæ ratione visitationis debentur, à vobis exigere, vel extorquere præsumat.

NOTÆ:

1. (a) *Idem.* Gregorius videlicet IX. non tamen constat cum quibus monachis loquatur, qui oratoria in grangiis habebant.

(b) *Oratoriis.* De oratoriis monachorum agemus in *cap. patentibus, de privi.*

2. (c) *Grangis.* Grangia dicitur prædium, villa, & horreum. Hinc grangiarum pro villico. *Cæfarius lib. 6. miracul. cap. 23.* ibi: *Idem apud nos*

ejusdem prælo loci grangiarum recitavit. Illustrat Johannes Vossius de *vitiis serm. lib. 2. cap. 8.*

COMMENTARIUM.

IN præfenti statuit Gregorius propter Oratoria privata à monachis in grangiis constructa, non deberi Episcopo visitanti procuracionem. Consonant textus in *cap. 1. de capel. monach.* ubi Honorius III. Abbati, & conventui Aquitanensi

natens ita refcribit : (Quando sincerius diligimus monasterium vestrū, & vestræ cupimus Religionis augmentum, tantò sollicitius vestris volumus providere profectibus, & gravaminibus obviare. Ea propter dilecti in Domino filii, vestris postulationibus annuentes, auctoritate presentium districtè inhibemus, ne quis pro eo, quod quandoque in grangiis vestris ponitis aliquos vestros monachos sacerdotes, qui celebrent in capellis ibidem constitutis, curam non habentibus animarum, audeat à vobis procuraciones pro ipsis grangiis extorquere.) Illustrant Azor *institut. moral. part. 2. lib. 3. cap. 42. quest. 2.* Barbosa *lib. 3. juris Ecclesi. cap. 22. num. 15.* Ratio est, quia licet hujusmodi loca Ecclesiastica sint, & ut talia subiciantur Diocesani Episcopi, cap-

te de monachis 12. de prebend. tamen quia nec habent titulum beneficii, nec beneficia annexa, nec redditus, aut proventus Ecclesiasticos, ideo procuracionem non præstant, licet loca hæc ab Episcopis visitari possint, arguimento *capitis 3. de religiof. domib.* Nec etiam similia loca tenentur contribuere pro Seminario, ex dispositione Concilii Trident. *sessio- ne 23. de reformat. cap. 18.* quia tantum hospitalia erecta, si habeant beneficia annexa, vel redditus, aut proventus ecclesiasticos, tenentur illud persolvere, ut latius prosequuntur Barbosa *de offic. & potestat. Episcop. allegat. 77. num. 6.* Cabedo *decisio. 204. Insi. part. 1.* Riccius *in praxi fori Ecclesi. part. 4. resolut. 151.* Genuensis *in praxi Neapol. cap. 17. num. 2.*

TITVLVS XL.

De consecratione Ecclesiæ, vel Altaris.

C A P U T I.

(a) Alexand. III.

AD hæc si altare motum fuerit, aut lapis ille solummodo suppositus, qui (b) sigillum continet, contractus, aut enormiter diminutus extiterit, debet denuo consecrari : Ecclesia verò propter hoc nequaquam suam consuevit consecrationem reiterare, licet id quidam canones innuere videantur: non tamen id facere prohibetur.

N O T Æ.

(a) *Alexand. III.* Ita etiam legitur in secunda collectione, *sub hoc tit. cap. unic.* ubi additur *pars capituli Desinunt*, & in Glossa marginali emendatur *pars capituli Dum fuerit*. Sed cum nullus textus sit in his collectionibus, qui ab his verbis incipiat; ideo agnoscere non possumus cui Episcopo Pontifex refcribat.

(b) *Sigillum.* Id est operimentum reliquiarum distinctum ab ipsomet lapide, ut exponit Conink *de Sacramentis quest. 83. artic. 3. dub. 2. num. 240.* quem sequuntur le Maître *tractat. 5. cap. 6. num. 9.* & P. Henao *tom. 2. de sacrif. Missæ, disput. 24. sect. 3. num. 44.* reliquias enim Sanctorum in ipso altari recondere mos est antiquus Ecclesiæ; immò sine reliquiis altaria consecrari nequebant olim, & de facto consecrata evertentur, *cap. placuit 25. cap. non oportet 28. cap. Ecclesia, de consecrat. dist. 1.* Synodus Nicæna *2. can. 7.* ibi: *Templa que consecrata sunt, si carent reliquiis Martyrum, reliquiis accipiant: qui sine reliquiis consecrat templum, deponatur, ut qui Ecclesiasticas traditiones transgressus est.* Probat Anton. August. *in epis. iur. lib. 16. titul. 3. Ferrandus lib. 1. disq. veliq. cap. 3. sect. 1.* Scottia *de sacrif. Missæ*

lib. 3. cap. 12. num. 2. Vicecomes *vol. 3. de ritibus Missæ, cap. 27.* Menardus *in notis ad lib. Sacr. D. Gregorii, pag. 201. & 202.* Rosveidus *in notis ad epistol. 11. D. Paulini, P. Henao de sacrif. Missæ, tom. 2. disput. 24. sect. 1. D. Sanctius de Avila in venerat. reliquiar. lib. 3. cap. 1.* Hurtado *de veromartyrio resol. 43. §. 12.* Vivar. post Marcum Maximum *in S. Joanne vindic. S. 2.* Reliquiæ autem ipsæ reponantur sub altari, ut patet ex Prudentio *in Martyrium Cesar. august.*

Hoc sub altari sita sempiterno

Lapsibus nostris veniam precatur.

Sancto Paulino *epistol. 12. ad Severum, ibi:*

Pignora Sanctorum, divina gloria mentis,

Velat Apostolicis edita corporibus.

Et infra de Basilicæ fundandæ dedicatione:

Ecce sub accensis altaribus ossa piorum,

Regia purpureo marmore cruenta regit.

Et in ipsa forma consecrationis altaris edita à

Ratoldo *in Sacram. ibi: Est tunc ponatur tabula,*

super quam faciat cruces quatuor ex oleo, & christif-

mate. & designentur per quatuor angulos cum

cultero. Et in Ordine Romano sic legitur: Tunc

ponat tabulam super reliquias, & det orationem

hanc Oremus: Deus qui ex omni cooptatione San-

ctorum, &c. Deinde linat eum cum calce, qua

antia